

بررسی مولفه های هویت شهری و تاثیر آن بر کیفیت منظر در طراحی ورودی شهرها

الهام تقی زاده^۱، آیناز جمالی^۲

۱ کارشناسی ارشد معماری، مدرس دانشگاه پیام نور اردبیل

Elhame_tagizadeh@yahoo.com

۲ دانشجوی کارشناسی ارشد شهر سازی، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین

Aynaz.jamali@gmail.com

چکیده

حرکت در آنها بالاتر باشد، مکان ورودی شامل حوزه ای وسیع تر خواهد شد و نیازمند اتکا به اشتراکات ذهنی جمعی بزرگ تر است. در شهر قدیم، مفهوم «ورود به شهر» کالبدی محدود و تقریباً یکسان (در همه شهرها) داشت و ورود به شهر بیشتر به معنای نفوذ از یک نقطه به یک زیستگاه محصور بود (ساشورپور، ۱۳۹۵). اکنون تغییراتی رخ داده است که مفهوم شهر و شهرنشینی و شکل ورود به شهر را تغییر داده است. به همین دلیل ورودی اکثر شهرها به مکانی بی هویت تبدیل شده است. بنابراین ورودی هر شهری بایستی دارای مؤلفه هایی باشد. که حس تعلق خاطر را در افراد مختلف به وجود آورد. در این راستا توجه به مؤلفه های کیفی و هویت بخش در ورودی شهرها و طراحی هدفمند در راستای معرفی ویژگی ها و پتانسیل های جاری در شهر از اهمیت ویژه ای برخوردار بوده و در ارتقاء قضاوت ساکنین و عبور کنندگان از ورودی شهر نیز بسیار موثر است

بیان مساله

منظر شهری از جمله عناصر بسیار با اهمیت هویت شهری و شاید رکن اصلی تاثیرگذار در سیمای شهرها هستند. ما بسیاری از خیابان ها و شهرهای خاص دنیا را با شکل و ظاهر عمومی جدا رهای آنها می شناسیم. در دنیای کنونی متولیان زیباسازی منظر شهری بایستی بر اساس داشته های موجود و افق طرح های کلان شهر، برنامه هایی را در جهت بالابردن کیفیت منظر شهری با توجه به کلیت منظر شهر و بر اساس نیاز واحدهای همسایگی و شهروندان به منظر یکنواخت و زیبا، به اجرا بگذارند.

تعریف منظر

منظر یک شهر، مجموعه ای از عوامل طبیعی و مصنوع است که تحت تأثیر ویژگی های خاص طبیعی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی آن شهر خاص شکل گرفته و محل به عینیت درآمدن مشخصات خاص آن شهر است.

منظر شهری نزد ساکنین شهر، حامل معناست؛ به نحوی که تاریخ، فرهنگ، طبیعت و خاطرات جمعی نسل های مختلف را از دیدگاه

امروزه مبحث هویت شهری از مسائل بسیار مهم زندگی شهری در جهان و ایران است. عوامل و عناصر مختلفی می توانند در زمینه هویت و مسائل اجتماعی شهروندان اثر گذار باشند که یکی از مهم ترین آن ها منظر شهری است. در واقع، دو مقوله هویت و منظر شهر دارای تعاملات و پیوندهای متقابلی هستند. در این میان ورودی هر شهر تبیین کننده ویژگی های کالبدی و منظر شهر است که به عنوان شاخص قضاوت بینندگان از شهر اهمیت ویژه ای دارد. منظر در ورودی ها تلفیقی از منظر مصنوع و طبیعی است و از آن جا که در ورودی ها آداب ورود، ویژگی های شهرها و کارکردهای آن مشخص می شود، تلفیق این دو عامل باید به گونه ای باشد که واجد کیفیت زیبایی شناسی در منظر شهری گردد. در این مقاله تلاش گردیده است ضمن مطالعه و بررسی هویت شهری به تدوین اصول مناسب در طراحی منظر ورودی شهر با در نظر گرفتن ویژگی های هویتی شهرها پرداخته شود. روش تحقیق به صورت توصیفی-تحلیلی و ابزار گردآوری کتابخانه ای خواهد بود. نتایج مطالعات نشان می دهد بین دو متغیر هویت شهری و کیفیت منظر شهری رابطه معناداری وجود دارد و با ساماندهی منظر در ورودی های شهر با رویکرد هویت بخشی، تعاملات اجتماعی اهمیت ویژه ای می یابد.

واژه های کلیدی

هویت شهری، کیفیت، منظر، ورودی شهر

مقدمه

به طور کلی منظر تلفیقی از منظر مصنوع و طبیعی است که کیفیت مناسب این دو باعث نظم و زیبایی در منظر ورودی شهرها می شود. منظر شهری عینیتی است که مستقل از انسان وجود دارد و توسط او ادراک می شود...بستر منظر شهر، هندسه، فضا، کالبد و به عبارت دیگر، فرم کالبدی است (منصور، ۱۳۸۹: ۳۰). ورودی یکی از مهم ترین فضاهای شهری است که منظر آن بیان گر ویژگی های کلی شهر است. هر چه عرصه های دو طرف ورودی گسترده تر و سرعت